

TOVERI (THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workers Publishing Society.

JOHN VALIMAKI, Editor & Manager Office Seventh and Commercial St., Opposite Post Office. TELEPHONE — Office 365; Editorial Dept 832.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

NEW YORKIN SOSIALISTIVAINOJEN SEURAKUSET.

Mikäli registreerauskirjat o-sottavat, tulee sosialistien äänimäärä, New Yorkissa kasvamaan huomattavasti tulevissa vaaleissa. Sosialisteiksi registreautuneiden lukumäärä on nyt viittätoista tuhatta korkeampi kuin ennen, 54,671. Kun viime vuonna oli sosialisteiksi registreautuneiden lukumäärä noin neljäkymmentä tuhatta ja sosialistien ehdokkaiden saama äänimäärä vaihteli 130,000 ja 160,000 välillä, niin voimme olettaa, että se nyt nousee kahdeksantaan tuhatta.

Yhtenä syynä tähän sosialistien äänestäjien lukumäärän noin nopeaan kasvamiseen on epäilemättä se väino, jonka alaiseksi sosialistit edustajat ovat joutuneet New Yorkin valtion lainlaajitajunnassa, jossa heiltä kiellettiin paikka aivan mielivaltaisesti. Sellainen julkeus herätti joukkotain työläisiä näkemään mikälaisia keinoja porvaristo käyttää työvain edustus oikeuden kieltämiseksi.

Sosialistien edustus oikeuden riisto oli ennenkuulumaton mielivaltaisuuden osutus, sillä yleensä on tapana, että jos jokin edustaja vastaan tehdään syytöksiä, niin hänen edustajaoikeuksiaan ei loukataan ennenkuin syytökset ovat tutkitut ja niistä annettu päätös. New Yorkin valtion lainlaajitajunnassakin on istunut lukuisia syytöksiä, mutta aina ne ovat saaneet ottaa osaa lainlaajitajunnassa toimintaan, vetäneet palkkansa ja kaikin puolin nauttineet täysiä oikeuksiaan. Mutta niiden ja näiden sosialistien välillä on suuri ero. Ne ovat olleet porvareita ja joutuneet kiinni omista koltostiaan. Sosialisteja sitävastoin syytetään siitä, että he ovat asettuneet vastustamaan imperialistien porvariston pyrkimyksiä ja edustavat luokkaa jonka edut ovat sovitattomassa ristiriidassa porvariston etujen kanssa.

HILIIHERAIN SOTAPALVELUKSET.

Hiliiherain jälkeen nimetty hallituksen palkkakoimissio on nyt tutkimassa kaivantojen tuotavaisuutta ja palkankorotusmahdollisuuksia Pennsylvaniassa.

Kaivantomiesten järjestöjen puolelta on komissionille hilii-

tyhtiöiden omille numeroilla o-sotettu, että samalla ajalla kun työläiset tekivät kaikkensa tuotukseen hiiltä, joka oli niin tärkeää sodan voittamiseksi, ovat hiliihytiöt huolehtineet ainoastaan tulojensa suurentamisesta. V. 1916 tuli kaivantomiehen osalle jokaisesta dollarista, mikä kaivannolla kivihiilestä maksettiin, 66 senttiä. V. 1918 oli se jo alentunut 55 senttiin eli laskenut 16.7 prosentilla. Samalla ajalla oli hiliihytiöiden omistajain osa noussut kuudesta sentistä 25 senttiin eli 316.7 prosentilla. Hiilenkaivajat selittävät, että v. 1918, jolloin sotaverot ja hallituksen hinta-kontrolli alensi voittoja, oli hiliihytiöiden nettovoitto lähes kaksi kertaa niin suuri kuin se oli ollut keskimäärin viiden vuoden tuloista ennen kuin tämä maa yhtyi sotaan.

Tämän johdosta sanotaan kaivantomiesten julkaisussa: "Kaikkien näiden tosiseikkain valossa on typerää väittää, että yleisö joutuis maksamaan suuremman hinnan hiilestä, jos kaivantomiehille maksettaisiin edullisempaa vastaava palkka, ja että elinkustannukset siten yhä kohoisivat.

"Silloin kun kaivostyöläiset suuren kansaamme kohdanneen tarpeen hetkellä työskentelivät jokaisen mahdollisen päivän, pitääkseen yllä hiilentuotantoa, saaden palkan mikä ostovoimassaan oli paljon alapuolella sodan edellistä ostovoimaansa ja riittämättömän pelkkään yksinkertaisen päivästä toiseen elämiseen, samalla lähettään perheensä jäseniä Ranskaan ja venyttämään riittämättömiä tulojaan äärimmäsyyksiin, ostaakseen vaupubondeja ja siten auttaakseen yhteisessä asiassa, auttoivat hiliihytiöt sodan voittamista kiskomalla harvinaisia liikevoittoja hallitukselta, sotateollisuudelta ja kotoisilta hiilenkäyttäjiltä ja kun vaikeiden keskellä olevat ihmiset valittivat hintain korkeudesta, sanoivat he, että korkeat hinnat joutuivat siitä kun kaivantomiehet vaativat niin suuria palkkoja."

SITENKÖS NE "LUOTETAVIMMAT" HANKITTAAN?

Oaklandista ilmoitetaan, että siellä parhaillaan käynnissä olevassa oikeusjutussa neiti Anita Whitneyä vastaan, jota syytetään "rikkollisesta syndikalismista" on käynyt selville, että kaksi syyttäjänpuolen "luotettua todistajaa" on ollut salapoliisilaitoksen palkkaamia. Todistajat Jack Dymond ja Albert Courts, jotka ovat sellittäneet olevansa "parannuksen tehneitä" i. w. w. läisiä, ovat saaneet, edellinen 750 dollaria salapoliisilaitoksen päälliköltä George Hudsonilta ja jälkimäinen 250 dollaria American Protective Leagueulta.

Minkälaisia satuja "kuolleiden miesten arkusta" nämä todistajat lienevät keksineet, ei uutinen kerro, mutta jutussa, jossa he tuon rahan edestä todistivat, tulivat syytetyt i. w. w. läiset tuomituiksi.

Olisi mielenkiintoista tietää,

kuinka suuri prosentti tällaisissa syndikalisti- ja muissa radikaalijutuissa käytetyistä todistajista on samalla tavalla hankittuja. Mutta siitä on mahdoton saada tietoa. Ainoastaan salapoliisilaitokset, "suojelusyhdystykset" ja muut samanhenkiset liitot, joiden pääasiallisena tarkoituksena on hankkia "luotettavia" todistajia syytöksiin, vastaavat, tietävät, kuinka paljon niitä on saatavana ilman maksua. Väärin kuitenkin olisi luulla, että kaikki ovat samalla tavalla hankittavat, eihän toki, niin kaukana ei voidaan olla. Ja samoin on mahdoton saada tietää, mistä hinnasta kukin palvelee; toiset ovat tietysti kalliimpia kuin toiset.

EIVÄT OLE AIVAN YKSIMIELISIÄ.

Rauhanajan kapitalistien osuus on yhä vielä kongressissa käsitellyn alaisena. Merkittävänä ilmiönä viime päivien ajalla on ollut, että Alfred Bettman, entinen Yhdysvaltain puoluetoiminnan johtaja, joka sodan ajalla valvoi kaikista vakolulain perusteella tehdyistä syytöksistä ja oli niinollin tämän lain-innokkain lainopillinen tutkija, on ilmoittanut Oklahoman senaattorin Owenin kautta, että hän jyrkkästi vastustaa rauhanajan kapitalin hyväksymistä.

Hän väittää kapitalistien osuutta olevan perustuslakivastaiseksi sentähden, että siihen useimmat pykälät määrittelevät yksityisten henkilöiden ja omaisuuden suojelamista, mikä tehtävä kuuluu perustuslain mukaan valtiollisille. Näinollen tulisi kapitalin olemaan perustuslakivastainen, koska se ulottuu toimintansa liittovaltioiden hallintovaltuuksien ulkopuolelle.

Tältä kannalta väittelee tuo entinen hallituksen päällikön apulainen Palmerin kapitalistien syytöksiä vastaan.

Parvareit ja heidän edustajansa eivät siis ole aivan yksimielisiä siitä millä tavalla radikaaleja on kuritettava. Mutta ettei heitä ole kuritettava, siitä ovat he kylläkin yksimielisiä ja ellei kapitalin tarkotusta saavuteta nykyisellä esityksellä, tullaan se toteuttamaan jottaakin toista tietä. Ellei muuten niin koventamalla ja lisäämällä nykyisiä eri valtioiden syndikalistilakeja ja yhtäläisyyttä näin ne, että kaikki jotka radikaaleja mielipiteitä edustavat joutuvat rangaistuksen alaiseksi jos yksin radikaaliseen järjestöön kuuluu, mistäkin Washingtonin valtiosta parhaillaan yritetään tehdä tulplajuuhun nähdään.

MITEN MAKSETAAN VALTIOVELAT?

Kysymys valtiovelkojen maksamisesta on jo astunut päiväjäestykseen. Jokaisen maan menorvointia laskiessa on otettava huomioon ainakin velkojen korot ja hankittavaa varoja niiden maksamisesta.

Mutta useassa maassa ovat valtiovelat kohonneet niin kor-

keiksi, että ei ole kysymystä edes korkojen maksamisesta, puhumattakaan pääoman kuolettamisesta. Tällaisen asiainall vallitessa on esim. Englannissa otettu vakavasti harkittavaksi, millä tavalla alettaisiin järjestää rahanhankintaa valtiovelkojen ja niiden korkojen maksuun.

Muuan Pethick-Lawrence, hyvin tunnettu Independent Labor Partyn jäsen, on käsitellyt kysymystä äskettäin ilmestyneessä kirjassaan: "Levy on Capital" ja esittänyt kaksi tietä, joita seuraamalla asioita voidaan järjestää. Ensimmäinen on tuloverotus, jolla koottaisiin kylliksi varoja valtiovelkojen korkoihin, ja toinen on kerta kaikkiaan pääomalle laskettava vero, joka tuottaisi riittävästi varoja koko valtiovelkojen maksamiseksi yhdellä kertaa. Kirjottaja itse suosittaa jälkimmäistä keinoa, koska hänen mielestään edellinen asettaisi sietämättömän veron monelle tulevalle sukupolvelle.

Kysymys on epäilemättä vaikeimpia mitä aikamme valtiomiehillä — ulkopuolella varsinaisen yhteiskunnallisen kysymyksen — on ratkaistavana. Käikenlaiset verotukset "rasittavat teollisuutta", selitetään porvariston taholta. Käikenlaiset verotukset pienentävät voittoja, ja kun siten tapahtuu, "ujostuu" pääoma, kuten liikkeellä selitetään ja kieltäytyä sijoutumasta teollisuuslaitoksiiin.

Jonkinlaisen käsityksen siitä, miten suunnattomat valtiovelat ovat, saa siitä vetoomuksesta, jonka johtavien kapitalistien maiden tunnetuimmat rahamiehet äskettäin julkasivat ja jossa kehoitetaan pitämään yhteisen kansainvälinen konferenssi, jossa tätä kysymystä pohdittaisiin. Vetoomuksessa esitetään numeroita, jotka osoittavat, että yhdentoista isoimman sotaan osallisen olleen maan (Yhdysvallat poisluettuna) koko kansallisuus on ollut sodan alussa 366,000,000,000 dollaria. Sodan ajalla on tämä kansallisuusomaisuus laskenut niin paljon, että luku on nyt nykyisin arvioitua sen arvoa. Sodan ajalla ovat nämä maat antaneet ulos taattuja velkakirjoja, 214,000,000,000 dollarin arvosta ja laskeneet liikkeelle paperirahaa velkansa lisäksi 74,000,000,000 dollaria, niin että niiden yhteiset sitoumukset nousevat nyt 288,000,000,000 dollariin, joka tekee 78 prosenttia niiden ennen sotaa omistamasta kansallisrikkaudesta.

Nämä numerot ovat tavallisele meikäläiselle kokonaan käsittämättömiä, mutta niiden vertailu kansallisrikkauteen osoittaa, että valtiovelkojen maksamismahdollisuudet eivät ole kuinkaan suuret, yritettiinpä sitä sitte millä tavalla tahansa.

Eikä niitä koskaan maksetakaan. Nykyinen sukupolvi ei niitä voi maksaa, eikä seuraavakaan, ja sitä seuraava käsittelee sulaksi hulluudeksi sellaisen kirjanpidon jossa vielä pidettäisiin mukana valtiovelkoja, joita on tehty sukupolvia taak-

raällä idän laivatelakalla. Pistimme varkein sauhuksi kaverimme kanssa ja sillä ajalla veti hän taskustaan Revolutionary Agen ja kysyi minulta: "tiedätkö, että tässä maassa tulee pian vallankumous?"

— Enpähan tuota oikein tiedä, mutta en minä itkuä päästä vaikka tuleekin, vastain ukolle, joka oli yksi niistä vanhoja "toiskielisiä" tovereita, jotka ovat kyllästyneet sellaisten sosialistiosastojen toimintaan jotka aina "kuolevat".

— Tulee se, vakuutti hän ja luki sitten minulle lehdestä pakkauksen, jossa sanottiin että tässä maassa on tapahtumassa tuus taloudellisia oloissa, jotka pakottavat — ota huomioon, vakuutti, sano i hän — työväestön ryhtymään luokkatoumintaan ja vallankumoukseen. Merkkejä siitä on kaikkialla nähtävissä.

Ja merkkejä siitä oli nähtävissä sielläkin silloin jo joku-puolella — ei vallankumouksen tulemisesta, vaan siitä että työväenluokan on ryhdyttävä pakkotse etsimään uusia keinoja oloilansa parantamiseksi. Siinä saakka olimme kaverin kanssa yhtä mieltä.

Nyt kun vuosi on kulunut ei ole tullut vallankumousta eikä pillit puhalla siellä äänellä, että se olisi vielä ollenkaan horisontissa näkyvissä. Mutta muutoksia on tulossa työväen maailmassa. Unjoissa ollaan kovin rauhattomia; ukko Gomperskin jo pelkää vanhan hyvän järjes-

Järjestömme asioita

POYTAKIRJA

California suomalaisen valtiokomitean kokouksesta helmikuun 13 p. 1920, 1819—10s katu W. Berkeley, Calif. Saapuvilla olivat John Peters, H. Joutsen, N. Mattson ja T. Helsing. Puheenjohtajana toimi H. Joutsen.

Komitean kirjuri toiv. K. Koskelta oli tullut suullinen ilmoitus, että hän ei voi enää toimia komitean kirjuriina, kun on ollut pakotettu luultamaan pois palkkakuunnalta lakkoistaiden tähden. Komitea valitsi kirjuriikseen allekirjoittaneen.

San Franciscoon s. s. osastolta oli saapunut neljän toverin nimet, joista se pyysi valittavaksi yleisääntöyksellä valtiokomiteasta puuttavat jäsenet. Päätettiin ilmoittaa San Francisco osastolle, että entistä hyvä tapaa noudattaen sillä on oikeus valita valtiokomiteaan pois muuttaneiden tovereiden tilalle uudet jäsenet, joten ehdokkaat ei asetettu yleisääntöyksellä valittavaksi.

Yleisääntöysehdotus W. Berkeleyyn s. s. osastolta jossa ehdotetaan valtiokomitean rahastosta luovutettavaksi \$100.00 Oaklandissa, Calif. ilmestyvän puolelehdin "The World" avustamiseksi. Ehdotus jostettiin alistaa yleisääntöykselle, ja tä äänestyskirjeillä lähetetään osastoille.

Kirjeet: Länsipiirikomitealta, jossa ilmoitettiin Piirikomitean toiminnan lakkauttamisesta. Otettiin huomioon ja tästä, edespäin järjestöä koskevissa asioissa käännyttään suoraan S. S. Järjestön puoleen. Kirje toiv. A. Koskelaiselta San Pedrosta, Calif., ei antanut aiheeta ruvettavaksi minkään toimenpiteisiin. Kirje Fort Braggin s. s. osastolta koskien Kesäjuhlien alkua ja subteettamme Sosialistipuoleeseen. Päätettiin kirjeellä selostaa heille mainittuja asioita. Kirje toverit Josefine Sonnetta Rockliffista, Calif., otettiin huomioon ja päätettiin antaa kirjuriin vastata siihen. Työläisten Luotto yhdistykselle päätettiin lähettää pyytämässä lakimiehen osotte.

Toveri A. Ruis ilmoitti nyt ottavansa aikaisemmin valtiokomitean hänelle tarjoaman Toverin kirjeenvaihtajan toimen vastaan. Ilmoitus hyväksyttiin.

Ilmoitus toiv. V. Keskielästä, että hän ei voi ottaa tupa-agitaattorin tointa Reedleyin, Calif., työsuhteiden tähden. Koska aika on mennyt jo niin myöhään kevääseen ja helmikuun alkuun alkua kirjeet työtajat, niin päätettiin ensin kysyä Reedleyn toverilta, milloin lähinnä tulevaisuudessa sinne olisi sopivin aika lähettää tupa-agitaattori.

Järjestön keskusvirastolta päätettiin tiedustella oisiko mitään mahdollisuutta saada järjestön puhujaa Californiaan helmikuun alkupuolella, että sitä voitaisiin käyttää puhujana metsätyöläisille helmikuun 4 päivän juhlassa.

Komitean kokouksessa päätettiin muuttaa siten, että Komitea kokoustu joka kuukauden toisena tiistai-

sepäin. Ne jätetään silloin kirjoista sivuun ilman seremonioita, jo yksin kirjanpito-kustannuksien säästämisen vuoksi,

tyksensä kukistumista. Itsenäistään työväen poliittista puolta tuhomattaan ja yleinen osuusliike-puumi on alulla. Tämä on kaikki luonnollista — hataraa ja itsietodotusta tietysti meidän sosialistien mielestä, kun siitä syrjästä katsellemme, mutta kuitenkin luonnollista työväenliikkeelle, joka vaa yrittää irtautua toukan kuorestaan ja lähteä itsenäisenä elämään.

Niin, tästä osuusliikkeestä siitä piti sananen tässä mainita. Unionistien alotteesta on osuusliikkeellä ollut äskettäin suuri osuuskoventosien Chicagoossa. Siellä on päätetty liike alottaa suuresti niiden pirtustusten mukaan, joista enemmän jo on esitelty tässä niinkuin muissakin lehdissä. Ja varsinaisten osuusliikkeiden ohella on päätetty ryhtyä perustamaan työväen pankkiliikkeitä. On nimittäin huomattu se seikka, minkä meidän suomalaisten sosialistien osuustoimintaväki idässä on jo enemmän huomannut, että kun on useampia osuusliikkeitä toiminnassa, tarvitsevat ne, kuten kaikki muutkin liikelaitokset tässä maailmassa, pankin takana. Hommat voivat kyllä ilman niitäkin meenstyä vähin, mutta hyvästi ne eivät menesty. Luuotettu rahanvaihtopaikka, lainan otto- ja antolaitos pitää olla, jos mieltään hyvästi juttuun tulla. Ja jos unionistit panevat tuumansa toimeen sillä tavalla kuin he suunnittelevat, heillä kun on varoja sellaisia jyrityksiä alotella toisella taval-

Seinäkarttoja vielä saatavana helmikuun ajan!

KASVANEEN kysynnän tähden ja toivolla, että jokainen Toverin lukija olisi tilaisuudessa samaan itselleen uuden Keski-Europan ja Suomen kartan, mikä pitäisi olla joka talon seinällä, olemme tilanneet uuden painoksen sanotusta kartasta, joten sitä saa jokainen entisillä ehdoilla vielä tämän kuun ajan.

TILAAJAT, jotka eivät vielä ole saaneet karttaa, saavat sen parin viikon kuluttua, sillä uusi painos kartasta saapuu silloin ja kartat sen jälkeen lähetetään siinä järjestyksessä kuin tilaukset ovat tänne saapuneet.

UUSI PAINOS on siksi suuri, että kartat eivät loppu kesken. TOVERIN LEVITYSOSASTO.

ASIAMIEHET JA TILAAJAT KESKIVALTIOISSA, IDÄSSÄ, LÄNNELLÄ JA CANADASSA!

TOSSU

Kenkätevarain yhä vain jatkuvasti kallistuuessa on toveri Tossu pakotettu nostamaan "SAAPASRAHAN" hintaa 25c vuotta kohti.

Tämä korotus alkaa HUHTIKUUN 2men päivä ja siihen mennessä entiset hinnat voimassa, nimittäin Yhdysvalloissa \$1.25 vk. ja 75c 6 kk. Canadassa ja Suomessa \$1.50 vk. ja 90c 6 kk.

Käytäkään näitä halpoja hintoja hyväksenne tilaamalla Tossu ennen huhtikuun 2sta päivää.

Tavatesanne asiamehien, niin antaka hänelle tilaus.

Toverillisesti, TOSSUN LEVITYSOSASTO.

na vuoroin kummallakin puolen lahtea. Seuraava kokous on San Franciscossa 9 päivänä Maaliskuuta, 29 Flint St. kello 8 j. p. Kokouksen puolesta. T. Helsing, kirjuri. Pöytäkirjan tarkastaja: Nestor Mattson.

Kuulumisia Idästä

CLEVELAND, OHIO.

Länteläiset eivät ole tilaisuudessa tunustamaan paljonkaan toimintaa täällä idässä, sillä ne tiedot jotka Työmiehen kautta sinne saadaan, eivät ole aina niinkuin niiden olla pitäisi. "Työmies" edustaa "Itsenäisten järjestön" etnja ja ne uutiset jotka puhuvat Amerikan sos. puoleen toiminnasta, tavallisesti karsitaan uutisista pois.

100 dollarin osakkeet Toverin rakennusyhdistöä päätti Clevelandin s. s. osasto (joka kuuluu sosialistipuoleeseen, John Ohlossakin sos.osastotapaavat kuuluu kuin kerran sosialisima ajetaan) lunastaa heti.

"Työmies" on uskotellut, että Ohiossa vastustetaan sosialisimia. Ja nykyisin, kun toiv. Mooses Hahl on kiertelemässä täällä Ohion s. s. osastossa luentomatkalla, oli Työmieheä selitys, että luennot otetaan vastemmilleen vastaan, vaan kuin se entinen piiritouk on määrännyt sen, niin näky se siellä kulkevan. Ne osastot Ohiossa, jossa Hahl tähän mennessä on ollut luennollensa, ovat antaneet tunnustuksensa Hahlin luennolle, vaan Työmies ei tietytikään ota tällaisia vastustejoiten liitän tähän yhden uutiskirjoituksen Hahlin luennoiden johdosta jotka hän piti Clevelandissa. Tämä

la kuin meillä on ollut, niin pelkäänpä pahoin, että me vojoamme sellaisen revisionistien osuustoiminta-kuuneen valtaan taas vähän päästä, että meitä jurkupitaisia "keskustalaisia" aletaan taas tässä kohtaa häätä-mään sosialistipuoleesta ulos sentähden, että me olemme Armourin ja Swiftin liittolaisia kun emme myönnä että tällä osuusliikkeellähän sitä hiljalleen tässä tullaan kasvamaan "socialistien yhteiskuntaan", ettei tarvitse mutta kuin vähän antella sitä unioon kuulumisella ja varmoja osuustoimintamiehiä kongrssiin äänestämällä. Sellainenkaan ei ole mitään mahdollontaa tässä äärimmäsyyksien maassa, jossa innokkaimmista osuustoimintamiehistä voi yhdessä yössä tulla äärimmäisi komunisteja joille Leninikään ei tuskin enää riitä kuin kyyti-pojaksi. Miksi ei yhä hyvin voi käydä painavastoin. Täällähän seurataan aina "puumia" ja tämä viimeinen villitys varmasti tulee ensimmäistä pahemmaksi, sillä sillä on jotakin todellista pohjaa allansa. Sitä tulee olemaan jotakin hyötyä, joka saatetaan helposti yllärvioida. Mutta se on tietysti tulevaisuuden asia.

Länsirannikollakin yritetään näitä osuusliikkeen haarakappoja perustella ja on perustettu jo monta, hyvällä menestyksellä. Eikä siinä mitään. Mutta yksi seikka tässä hommassa pisti eilen pahana silmäni. Lu-kiessani Washingtonilaisten

Roche Union sääntöjä, huomasin siellä pykälän, jossa m. m. tuodaan sitä seikkaa hyvin painavasti ja houkuttelevasti esiin, että "liikevoitto" jaetaan ostajille aina lyhyen väliajan perästä. Kuv tiedämme minkälaisella pääomalla useimmat näistä liikkeistä täälläkin on alettu ja muistamme sen seikan, että amerikalainen on tuota "proffit-tä" vielä paljon halveksimampi kärkekymään kaupaltaan pois kuin suomalainen, ja mekin olemme kyllin pahoja, niin oisipa niiden suomalaisten, jotka noihin yrityksiin ovat kiintyneet, pantava vähän stoppia ajossa tuolle hommale. Kun vähästä ottaa vähänkin pois, ei jää mitään ja sitten käy kuten Astoriassa, että yritys menee pölylle.

Osuusyritykseen pitäisi sijoittaa jokaisen osakkaan ainakin niin paljon pääomaa kuin kunkin-kansessa kuuluttava tavaraa ja muutamien ensimmäisten vuosien voitoista pitäisi perustaa vararahasto. Sitten se ottaisi poh-jatukseen. Ellei sitä voida tehdä, jos homma pitäisi alkaa niin että tavarasta on 8/10 osaa velkana ja jäsenet odottaisivat, että 25 sentin kaupasta tuleva kuukauden kuluttua kymmenen senttiä voittoa, on parempi ettei mene ihanilla toiveillaan ostamaan katkeria pettymyksiä.

Mennään vaan siis osuusliikkeen mukana, nyt kun se on muotiiin tullut. Se voi tuottaa vielä hyväkin tulosta, mutta mennessä on tiedettävä miten on meneteltävä. — Pirtti-Jukka.

JUTUSTELUA

Sai se terästrusti jotakin aikaan.

Teräslakko päättyi työläisten häviöllä, mitä suoraan taistelun taloudellisten parannusten saamiseen tulee. Mutta aatteellisesti on tässä lakossa kaikista päät-täen voitettu paljon. Sen vaikutukset ovat sosialistien kannalta katsoen, tietysti laajat ja monenlaiset, kuten itse tais-telukin oli. Tähän lännellepäin niitä ei osaa arvioida sillä tavoin, että niistä voisi yleisesti ruveta puhumaan, mutta yksi tärkeä jimo sieltä on työväen sanomalehtien uutistoumiston välityksellä meillemän annettu. Se on Pennsylvanian ammattioimionistien päätös perustaa oma itsenäinen työläisten päivälehti, joka tulisi ajamaan työläisten asiaa siitä "udemman unionismin" kannalta, jolla on ainakin se paremmuus gompersilaisuuteen nähden, että se uskaltaa puhua sosialismista ja itsenäisistä työväenpuoleuksista ilman ennakkoluuloja. Eikä tämä päätös itsessään niin suurina muutun merkittäisi, ellei se olisi heti saanut työväen puolelta tuosta valtiassa niin voimakasta vastakaikua.

Kun lehti päätettiin perustaa laskettiin, että tarvitaan vähintään \$400,000 ennenkuin yritystä voidaan onnistuneesti alkaa. Unionoiden valtiolliton presidentti, toiv. James Maurer, lähetti tämän johdosta kirjelmän kaikille valtion ammattijärjestöille ja noin kuukausi sen jälkeen kun

kirje oli lähetetty, oli jo noin puolet tuosta summasta koossa ja piakkoin aletaan lehteä julkaisemaan, jos vaan saadaan paperia.

Ennen teräslakkoa ei tuollaiseen yritykseen olisi saanut Pennsylvanian unionilta tuskin kahta sataa dollaria. Jokainen olisi väittänyt, ettei sellaisesta yrityksestä mitään tule. Niin valinpitämättömiä "Pennsylvanian unionistit ovat olleet oman sanomalehdistön suhteen, vaikka he ovat jo olleet mielestään niin radikaalisia, että ovat useina vuosina peräkkäin valinneet edellämäin tuoverin presidenttikseen ja monessa muussakin tapauksessa kannattaneet sosialisteja. He, samoin kuin yleensä amerikalainen työväki, ovat eläneet siinä käsityksessä, että sanomalehti on sellainen "puolueeton paperi", joka kertoo kaikki oman paikkakunnan ja mailman asiat sellaisenaan kuin se ne saa tietää ja ettei ole sanomalehdistön syy, että mailma on sellainen kuin se on.

Mutta terästrusti avasi näiden veljien silmät. Kun se kokosi joukon paatuneimpia lurjuksia, mitä se maan rosvojoukoista löysi, asesti heidät ja ammututti näillä joutokain työläisnaisia kotsina edustalle, sentähden että heidän aviopuolisonsa olivat lakossa, vangitutti sen jälkeen mutamia kymmeniä laskolaisia kadulta ja syytti niitä pyssyhurttaiden tekemistä murhista ja sitten sanomalehdissään seuraavana aamuna suurilla otsikoilla

ja taitavasti väritetyillä kertomuksilla maalais heidät syylisiksi mailman silmissä, niin jopalkoi äijät huomata, että sanomalehtikin taitaa joskus valdhetella, ettei kaikki olekaan totta ainoastaan sentähden että se on "prantäty", ja seurauksena on tällainen lehtipuuha.

Sillä tavoin sitä on työväestön pitänyt omia sama seikka muuallakin oppia. Trästrusti se on hyvin suuressa määrin syyllinen Amerikan suomalaistenkin sosialistien oman sanomalehdistön voimistumiseen. Minnesotaa mainiminen lakollakin 1907 se teki Amerikan Kaikijensa kautta enempi kuin mitkään agitatorit sikäläisen suomalaisten väestön silmiin avaamiseksi.

Kun me siis tiedämme omastamme ja muitten kokemuksesta, mitä sanomalehti merkitsee työväenliikkeen valistamisessa, emme me voi muuta sanoa kuin että vaikka teräslakko ei olisi jättänyt jälkeensä mutua kuin tämän yhden voimakkaan työväenpuolelähden, on se sillä jomaksannut kaikki ne kärsimykset, mitä siitä työläisille koituu, sillä sen kautta opitaan taistelemaan ja järjestämään niin että voitto on mahdollinen.

Mutta me voimme olla vakuuttettuja siitä ettei opetus rajota tähän. Se on vaan yksi ilmiö siitä. Samanlaisia voi seurata enempi ja kokonaisvai-kutus tulee näkyviin vasta vuosien kuluttua.

Vuosi takaperin satuin kerran istumaan kattilan päällä e-